

Õiguskantsler

Teie 15.04.2015 nr

Meie 14.05.2015 nr 7-4/150578/1502146

Seisukoht õigusrikkumise puudumise kohta Maanteeameti elektrooniline infosüsteem

Austatud

Pöördusite õiguskantsleri poole avaldusega, milles tõstasite küsimuse tehnöülevaatuse vormistamisel kasutatava elektroonilise infosüsteemi kooskõlast majandus- ja kommunikatsiooniministri 18.07.2011 määrusega nr 77 [„Mootorsõiduki ja selle haagise tehnonõuetele vastavuse kontrollimise tingimused ja kord”](#) (edaspidi *tehnöülevaatuse määrus*).

Täpsemalt tõite oma avalduses välja, et Maanteeameti poolt tehnöülevaatuse läbiviijatele kasutada antud elektroonilises infosüsteemis (elektrooniline liiklusregistri infosüsteem ARIS2) toodud ülevaatuse käigus tehtava otsuse võimalikud variandid ei kattu nende otsuse liikidega, mille näeb ette tehnöülevaatuse määrus. Nimelt sätestab tehnöülevaatuse määruse § 10 lg 1, et korralisel, korduv- või erakorralisel ülevaatusel avastatud rikete või puuduste iseloomu, ohtlikkust ja arvu arvestades peab ülevaataja ülevaatuse kontrollkaardile märkima ühe järgmistest otsustest: tehniliselt korras, ülevaatus katkestatud, esitada kordusülevaatusse või omal jõul sõitmiseks kõlbmatu. Tõite oma avalduses välja, et Teile kasutamiseks kohustuslikus infosüsteemis on otsuse valik „ülevaatus katkestatud” asendatud valikuga „esitada liiklusregistri andmete täpsustamisele.” Kuna tehnöülevaatuse määrus viimati nimetatud otsuse vormistamist ette ei näe, soovisite hinnangut, kas Maanteeamet käitub tehnöülevaatuse teostajatelt ühena variantidest sellise otsuse tegemist eeldades õiguspäraselt.

Teie avaldusele lisatud Maanteeameti tehnöösakonna juhataja kirjast nähtub, et elektroonilise infosüsteemi muudatuse (s.t otsuse variandi „ülevaatus katkestatud” asemel rippmenüüs valiku „esitada liiklusregistri andmete täpsustamisele“ kuvamise) taga on kavandatav tehnöülevaatuse määruse muudatus. Kirjast võib järeldada sedagi, et muudatus infosüsteemis on tehtud enne vastava määruse muudatuse jõustumist.

Kavandatav tehnöülevaatuse määruse muutmise eelnõu on [kättesaadav Vabariigi Valitsuse eelnõude infosüsteemis](#). Eelnõuga tutvudes nähtub, et vaatamata terminoloogia muutusele, ei kaasne määruse muutmiselega sõidukiomanikele ega ka tehnöülevaatuse läbiviijatele olulisi sisulisi muudatusi. Kehtiva tehnöülevaatuse määruse § 10 lg 1 p 2 ning selle sätte kavandatava muudatuse võrdluses ilmneb, et nii otsus „ülevaatus katkestatud“ kui ka otsus „esitada liiklusregistri andmete täpsustamisele” tuleb teha olukorras, kus sõiduki tegelikud andmed ei vasta registriandmetele, sõiduk on omavoliliselt ümber ehitatud või sõidukile on omavoliliselt paigaldatud lisaseadmeid. Kui kehtiva tehnöülevaatuse määruse § 10 lg 1 p 2 järgi tuleb sõiduk ülevaatuse katkestamise korral esitada pärast Maanteeametis liiklusregistri andmete täpsustamist

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

uuesti tehnölevaatuspunkti ülevaatusse vormistamiseks, siis kavandatava muudatuse järgi saaks ülevaatusse tulemuse vormistada juba Maanteeametis, nii et viimane määrab ise järgmise ülevaatusse esitamise tähtaja. Selline asjade korraldus on eelnõu kohaselt võimalik üksnes siis, kui sõiduk on ka muus osas tehniliselt korras.

Esmalt tuleb mõnda, et olukord, kus Maanteeamet on asunud kavandatavat määruse muudatust praktikas rakendada enne kõnealuse muudatuse jõustumist, ei ole kooskõlas haldusorgani tegutsemise seaduslikkuse nõudega ning on seetõttu iseenesest taunitav.

Samas on kujunenud olukorra tõsidusele hinnangu andmisel minu arvates otsustava tähtsusega mitte see, kas ja milliseid muudatusi toob infosüsteemi rippmenüü uuendus kaasa tehnölevaatusse läbiviijale¹, vaid see, millist mõju omab taoline tehnölevaatusse otsuste vormistamise muudatus tehnölevaatusse läbima kohustatud sõidukite omanike õiguslikule olukorrale, s.t nende isikute õigustele ja kohustustele. Seda põhjusel, et just tehnölevaatusse käigus tehtavast otsusest sõltub, kas isik võib oma sõidukiga edasi liigelda või peab ta sõiduki teeliikluses kasutamiseks tegema (tehnilisi) muudatusi ning läbima täiendavaid kontrole.

Tuleb märkida, et kuigi infosüsteemi muudatus tingib omakorda ülevaatusse otsuse sõnastusliku erisuse (ja võib seetõttu tekitada segadust isikutes, kes kõrvutavad otsust tehnölevaatusse määruse sõnastusega), ei too see siiski sõiduki omanikele kaasa arvestatavaid sisulisi muudatusi nende õigustes ja kohustustes. Otsus „esitada liiklusregistri andmete täpsustamisele” suunab isikud, kelle sõiduki andmed ei vasta liiklusregistri andmetele, nende andmete kontrollimiseks ja puuduste kõrvaldamiseks Maanteeametisse, nii nagu näeb ette kehtiva tehnölevaatusse määruse § 10 lg 1 p 2. Arvestades ka, et tehnölevaatusse määrust ennast ei ole veel muudetud, tuleb jätkuvalt lähtuda määruse § 10 lg 1 p 2 lauses 5 toodust, mille kohaselt tuleb sõiduk pärast ebakõlade kõrvaldamist esitada juba kord ülevaatusse alustanud ülevaatuspunkti ülevaatusse vormistamiseks.

Võttes arvesse, et praeguseks on tehnölevaatusse määruse muudatuse eelnõu saadetud juba ministeeriumidele kooskõlastamiseks, võib ilmselt eeldada, et see ka peatselt jõustub ning et lahknevus määruse sõnastuse ja kasutatava elektroonilise infosüsteemi valikute vahel on tõepoolest ajutine ja kaob peagi.

Ülaltoodud selgituste ja seisukoha valguses lõpetab õiguskantsler Teie avalduse alusel algatatud menetluse. Saadan käesoleva seisukoha teadmiseks ka Maanteeametile.

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Teadmiseks: Maanteeamet (isikuandmed eemaldatud)

Merike Saarmann 6938414; Merike.Saarmann@oiguskantsler.ee

¹ Kuigi ka sellega seoses tuleb viidata, et vaatamata infosüsteemi muudatusse, ei ole muutunud määrusest tulenevad tehnölevaatusse läbiviija kohustused. Nii peab ülevaatajal dokumendi või tehasetähise võltsingu või võltsimise kahtluse korral kohustus kohe teatada politseiasutusele ja Maanteeametile.